

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО НОВАТВА

„ГОТУЙСЬ”

Журнал пластового новацтва
“HOTUJS” — MAGAZINE
for Ukrainian Children
Видав Головна Пластова Булава

Відповідальний редактор:

пл. сен. Леся Храплива

Адреса Редакції:

LESIA CHRAPLYWA

158 East 7th St., Apt. 3A

New York 9, New York

Адмініструє

Крайова Пластова Старшина
на ЗДА.

Адреса Адміністрації:

“PLAST” Inc.

140-142 Second Avenue

New York 3, N. Y.

З М І С Т:

„Готуйсь” говорить до своїх читачів	2
Квіт папороті	5
Про Тараса і бактерію	7
Пісня „Остодірів”	13
Новацький годинник	14
Пригоди Козака-Невмираки	15

БАЖАЮ ТОБІ В ДЕНЬ ІМЕНИН

Українським звичаєм святкуємо не лиш уродини, але й іменини кожної людини. Уродини — це річниця уродин; іменини — це день святого, що його ім'я ця людина носить. У цей день іменинникові бажають всі друзі всього добра та співають „Многая Літа”.

У місяці червні мають іменини:

1. Патрикій

3. Константин (Костик) і Єлена (Олена)

5. Михаїл (Михайло)

6. Симеон (Семен), Мелетій

7. Іван

8. Карпо

10. Никита (Микита)

11. Теодосія (Дося)

14. Юстин

15. Никифор

16. Діонісій, (Денис, Дизьо),
Павля

21. Теодор (Хведір)

22. Кирило, Марта, Текля

23. Тимотей (Тиміш, Тимко),
Антоніна

24. Вартоломей

25. Онуфрій

30. Мануїл, Інокентій.

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА

Ч. 2 (57)

Червень

1960

Новак Р. Дубицький стоїть на стійці в таборі на Великому Лузі біля Шикаґа.

Кожний знає: як би я
Та на стійці не стояв,
То страшне б скоїлось лихо:
(Лячно згадувать хоч тихо!)
Коли ж палиця, я, шолом
Все сторожимо навколо,
Табір певний в кожному днину
Не спізниться й на хвилину
Ані змаг, ні прогулянка,
(Ані на обід маслянка!),

Всі веселі і здорові,
В табір не ввійдуть корови;
Будуть пастися за плотом,
Не впаде ніхто в болото!
Вогник жваво загориться,
Все новацтво звеселиться
Разом, мов одна сім'я! —
Бо стою на стійці — я!

Л. М.

Мал. Р. Лучаковська

„ГОТУЙСЬ” ГОВОРИТЬ ДО СВОЇХ ЧИТАЧІВ

Дорогі мої Читачі й Читачки!

Ох, чи й знаєте Ви, як воно погано-препогано сидіти отак, як ведмідь зимою в гаврі та не виходити у світ Божий, не бачити Ваших розсіяних личок, не чути Ваших голосів і не могли приносити Вам щомісяця нових казок, малюнків, розваг!

Таке бувало зі мною довго-предовго, але врешті й воно покінчилося, і, як бачите, вже друге моє число приходить до Вас. І після вакацій буду й далі до Вас приходити, бо, як казав вже, таки дуже затужив та заскучав за Вами!

Але, щоб міг я до Вас приходити, треба, щоб і Ви мене не залишили без поради й допомоги! От послухайте, чого треба, щоб я зміг Вам вірно товаришити:

Треба, щоб кожна та кожний із Вас прислав за мене річну передплату. Вона коштує два долари, а на сторінці 11-ій найдете адресу, куди посилати. Якщо хоче передплатити собі цілий Ваш рік, то певно Ваші братчик чи сестричка радо позбирають передплату та Ваші адреси й вишлють їх разом мені.

О, Ви скривилися? Кажете, що Ви вже вислали передплату, а я все ж таки не приходив? Ну так тоді до Вас я цього не говорив!

Якщо Ви заплатили, то все полагоджене і я приходитиму за Вашу передплату аж поки дістанете за неї повних десять чисел.

Та ще одне важливе: Ви певно знаєте, що щоб я міг виходити, треба багато грошей, більше, як те, що збереться із передплат. У Вас вже здавна був звичай робити збірки та влаштовувати різні виставки і ярмарки, щоб зібрати гроші на пресовий фонд та допомогти мені порадувати Вас ще яким додатковим образком чи вставкою. Тепер, коли я почав знов появлятися, Ви певно знов відновите цей гарний звичай, тим більше, що зближаються Ваші табори, а на них багато нагод такі збірки робити. Ви знаєте, що за такі збірки я завжди дуже вдячний та старанно поміщую списки жертводавців на моїх сторінках.

Та ще й не кінець: не лиш грошей мені треба! Треба теж, щоб Ви дописували до мене. Що гарне й цікаве станеться у Вас у рої чи в Гнізді, — не забудьте про це до мене написати, так, як пильно писали до мене щомісяця „Хом'ячки"! А в Вас же теж багато цікавого, не лиш у них! І рисунки Ваші мені цікаві, і буду їх містити, тільки треба їх малювати тушем, або чорним (не синім!) чорнилом, бо інакше годі зробити з них відбитку. Що напишете поправною українською мовою, чи що гарне намалюєте і пришлете, будьте певні, що найдете його потім у мене!

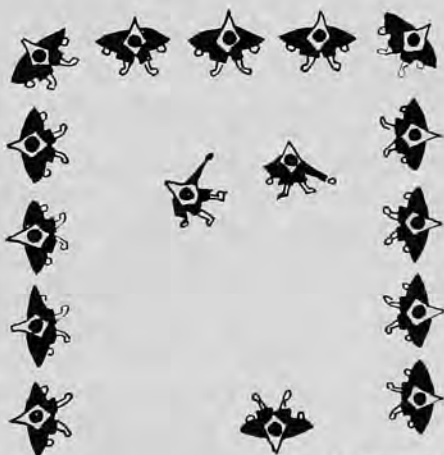
Отже жду, що моя поштова скринька стане замала і мусітиму вставити собі більшу!

Оце я й хотів Вам сказати. Думаю, що всі зустрінемося в таборах, а покищо кличу Вам моє грімке: „Готуйсь”!

Ваш „Готуйсь”

ЗАГАДКА:

Новакі зібралися всі, щоб іти на прогулянку. Та ось надбігли ще Ярко і Борис, що їх автобус запізнівся. А тут братчик вже відчислив, скільки новаків стоїть у кожному ряді! Але братчик знав, що Ярко і Борис не спізналися зі своєї вини, тому дозволив їм ще стати в ряди, та так, щоб число новаків у жодному ряді не побільшилося. Ярко і Борис подякували братчикові та так і зробили. А як це можливе — подумайте добре самі! На малюнку бачите згори цілий майдан, новаків та братчика на ньому.

Мал. І. Стецьків

Мал. Р. Лучаковська

НАША ДОМІВКА У ЧЕРВНІ

Коли настане червень, недалеко вже до таборів, і, щоб нам здавалося, ніби до них ще ближче, ми змайстрували собі модель табору в домівці. Ми вже навіть сказали собі на ніби, хто в якому шатрі спатиме! Наші сестрички й братчики розставили на полицках те все, що ми повинні взяти зі собою в табір. Щоб ми часом чого не забули!

Вам певно дивно, що це за серденько висить на стіні? Над ним напис, що бідні діти, які не мають грошей на оплату, теж хотіли б таборувати. Це серденько висить не від знії, а що новачка та новак мають добре серце для всіх, то складають туди свої дрібні датки, а потім ці гроші пішлемо й за них поїде в табір якась бідна дитина. Минулого року ми теж мали таке серденько і наскладали стільки грошей, що одного разу під час сходни цв'яшок не витримав і серденько — буме! — впало на землю, а гроші розкотилися по всіх кутах. Тоді братчик влаштував гру „шукання грошників” — і ми знаходили всі. А цього року серденько вже задалегідь міцніше, бо ми зложимо ще більше!

КВІТ ПАПОРОТІ

Мал. І. Савойка

Далеко, далеко, в темному густому лісі розцвітає дивним квітом папороть у літню ніч. Той квіт горить та палає, неначе ясна зірка, мов жевріючі поліна огни-ка. А під тим квітом скарб най-дорожчий. Хто найде його, буде весь вік щасливий.

Та нелегко до того квіту дістатися. Ой, ні! Хто хоче його най-ти, не може нічого боятися, не сміє весь час дорогою оглянутися ні разу поза себе. Що б там за ним не діялося! І ось одного разу вибралася в ліс, шукати того квіту папороті, мала новачка. Пішло поволі та повагом, в своєму однострої та з пластовою палицею в руці. Заходила вона все глибше та глибше в ліс. А

кругом так страшно шуміли дерева: — Шу-у-ууу! Ш-ш-ш-шу-ууу! У-у-у-уууу!

А за нею щось скигліло та вило: Авву-у-у-ууу! Ав-в-ууууу!

А попри те скигління чути було голос: — За-вееер-та-а-ай! Неее шу-у-у-кааай! Квітки ту-уут не найтиии! Пропа-а-аде-ееш марно тии-и-и!

Та новачка йшла сміло далі, хоч як там щось кричало за нею: — Заа-вееертай, забу-ваааа-ааай, рідний люд, рідний край! За-а-а-аааверта-а-а-ааай! Не шууука-а-ай! — І далі щось скигліло та вило.

Довго, довго йшла так новачка, аж нараз гущавина розступилася і ясним полум'ям загорівся квіт папороті, а під його корінням розблиснув скарб. Палахкотів квіт, а в його миготінні виблискував золотий тризуб. Станула новачка на струнко перед тризубом, і тоді нараз замовкли всі злі голоси, а лісом пронісся ніжний та добрий спів: —

Від синього Дону до сивих
[Карпат,
Одна нероздільна родина —
Без панства, без рабства,
[насильства і зрад,
Вільна незалежна Україна!

Взяла скарб новачка, палко поцілувала його і пригорнула до

свого серденька і понесла іншим новачкам. А там всі разом, станувши кругом тризуба докінчили пісню добрих лісових духів: Ми діти України широких степів,

Ми все є готові до бою!
За правду, за волю, за славу
[батьків —
Прапор наш леліє горою!

Сестричка Мавка

Ляріса збирається в табір та думас, що із цих речей буде їй в таборі потрібне, а що ні. Зраджу Вам тайну, що Ляріса цього року іде вперше в табір. То ж не смійтеся з неї, а радше скажіть, що їй треба взяти, бо ж Вам, давнім таборовикам це ніяка штука!

ПРО ТАРАСА І БАКТЕРІЮ

Присвячую розві „Круки" в Дітроїті.

— Тарасику, час тобі йти спати, дитино — сказала мама.

Тарас хотів просити маму, щоб дозволила йому ще трохи погратися, але нагадав собі, що новак є чемний і слухається батьків. Тому гарно поскладав свої іграшки на полицку й попрямував до сходов, що вели нагору, в кімнату хлопців.

— А не забудь помитися, поки ляжеш! — промовила за ним услід мама.

— Чому? Та ж я мив руки по вечері!

— Митися перед сном треба, синку, щоб бути здоровим. Ось ти грався на долівці. Напевно маєш на собі багато бактерій, від яких ти міг би занедужати. Та коли помиснешся чистенько теплою водою з милом і вичистиш зуби, то бактерії згинуть і не зможуть заподіяти тобі лиха.

— А що це таке: бактерії?

— То, Тарасику, такі сотворіннячка, маленькі, такі манюсінькі, що й не можна їх голим оком побачити. Лише при допомозі спеціального приладу, що називається мікроскоп і побільшує їх багато-багато разів, можна їх оглядати. Вони небезпечні, бо спричиняють різні недуги.

— А як вони це роблять, мамо?

— О, це не проста справа. Ось, як будете чемні, то візьму вас обидвох з Нестором в суботу до музею. Там зможете через мікроскоп побачити бактерії. Тоді й розкажу вам усе. А тепер готуйся до сну, бо пізно вже!

Тарас сказав мамі: — Добраніч! — і пішов нагору. В умивальні обмився чистенько до пояса. Мила не жалував, зокрема на руках, лиці, вухах і поза вухами, та на шиї. — Десь там напевно ті всі бактерії сидять! — подумав. — Ще чого доброго зроблять мене недужим і не зможу поїхати в табір!

Вичистив зуби й пішов у кімнату. Подивився, чи його молодший брат Нестор бува не розкрився у своєму ліжечку. А потім поскладав свій одяг, помолився і ліг у своє ліжко під вікном.

Заснути Тарас чомусь не міг. Думав про ті бактерії, що то про них мама говорила. Як то вони виглядають? До суботи лишилося ще два дні. Ех, як би то він міг побачити їх ще сьогодні, бодай одну з них.

Обернувся до вікна. На небі світив ясний місяць. Нараз... Здалося Тарасові, що місяць моргас до нього і немов щось говорить... Прислухався. І дійсно, по срібlistих променях місяця злітав до нього виразний шепіт:

— Хочеш, хлопче, бачити бактерію? Бактерії маленькі. Але зможеш їх побачити, якщо станеш таким самим маленьким, як і вони. Я можу зробити тебе таким маленьким. Хочеш?

— Ой, хочу, дуже хочу! — аж скрикнув Тарас. І тоді побачив, що нагло все довкруги нього почало рости. Ліжко, стіна, вікно — стали величезними й росли ще й ще. А потім усе щезло і Тарас бачив лиш місячне сяйво й більше нічого.

Нараз зірвався сильний вітер. Підхопив Тараса і поніс зі собою. Після деякого часу вітер ущух, а Тарас упав на якусь дивну, м'яку білу землю. Зараз біля нього знімалася величезна гора, а в її стіні видніли дві чорні печери.

— Ой, де ж це я? — запитав голосно здивований Тарас.

— У Нестора під носом! — почувся голос ззаду нього. — Ці дві печери — це не печери, а ніздрі Нестора! — Так говорив якийсь дивак, що його Нестор аж тепер побачив. Він був високий, тонкий, як патик, та весь убраний в рожевому.

— А ти хто такий будеш? — запитав Тарас.

— Я — бактерія. А називаюся: Те-Бе-Це. Але не гаймо часу. Ходімо мерщій у середину.

Ще не встиг Тарас надуматися: йти йому, чи ні, як Те-Бе-Це вхопив його за руку й потяг за собою. При вході до печери-ніздря знову підхопив їх вітер і поніс углиб. Усередині Тарас побачив великі полиці.

— Уважай, щоб не впасти там! — перестеріг Те-Бе-Це. Ці полиці, це мушлі і на них є слизь. Ця слизь задержує бактерії, щоб не дісталися глибше. Але нас вона не задержить! — засміявся злобно Те-Бе-Це, — бо ми попадемо разом з повітрям аж у легені.

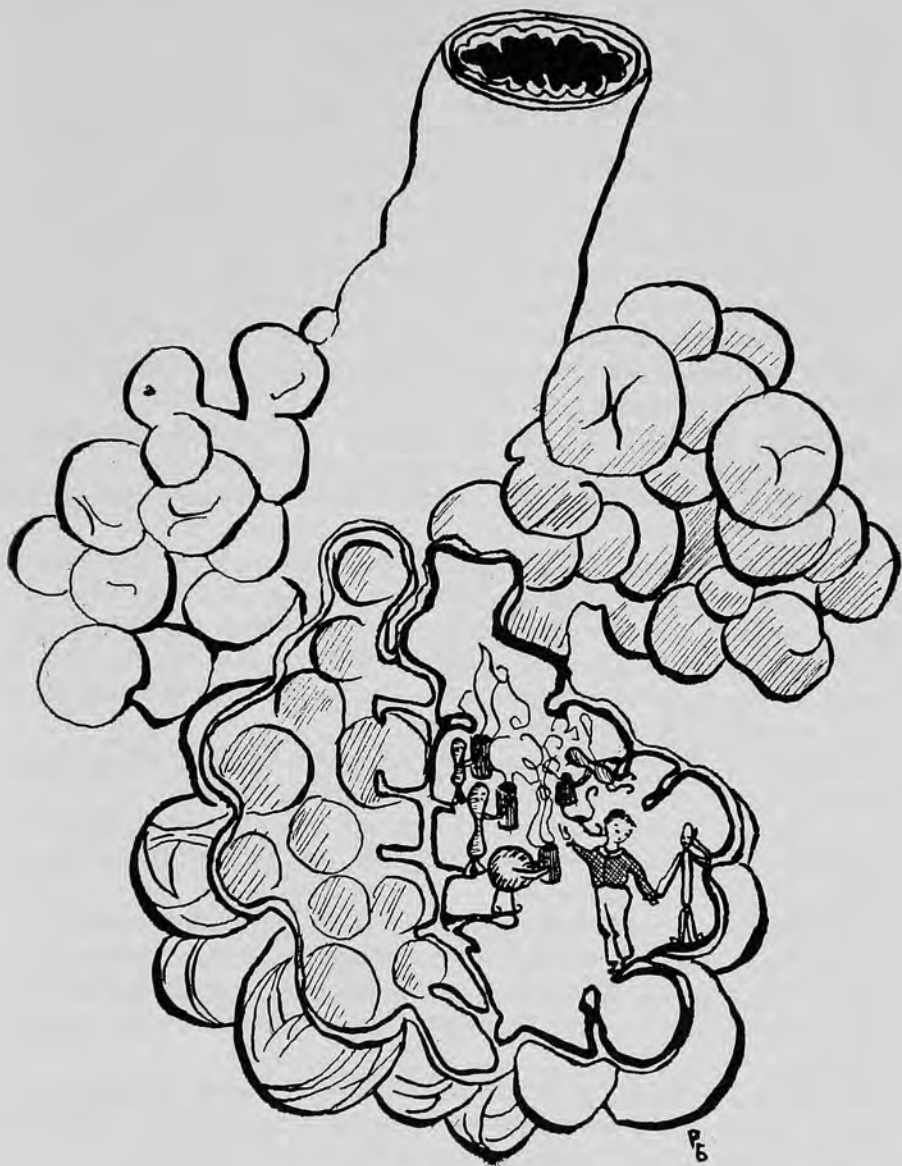
Летіли даліше. Згодом стіни наче поширилися і Тарас спитав:

— Де ми?

— Це горло. — Відповів Те-Бе-Це. А зараз полетимо даліше — у дишник.

І дійсно. Повітря понесло їх у велику трубу, немов тунель, що складався з білих перстенів, поукладаних один за одним. А серединою летіли з воздухом Тарас і бактерія Те-Бе-Це.

Раптом перед ними появилсь немов роздоріжжя. Тут дишник ділився на два рамена-озяви: правий і лівий. Полетіли направо. Озяв дедалі ділився на щораз то менші розгалуження-трубки. Та-

Мал. Р. Ваб'юк

рас з бактерією звертали то вправо, то вліво, аж опинилися в середині круглої, немов куля, кімнати, з блідожовтими стінами.

— Ах, тут красно жити нам-бактеріям! — скрикнув урадуваний Те-Бе-Це. Мусиш знати, що ми тепер в одному з багатьох міхурчиків, що в легенях. Отут бактерії можуть свobodно жити й розвиватися. Але я втомився довгою дорогою. От, давай, ляжемо на хвилинку відпочити. — З тими словами Те-Бе-Це ліг й задрімав.

Але Тарас не хотів спати. Розглядаючися уважно довкола, побачив, що у їхню кімнату-міхурчик раз-у-раз заходять якісь робітники. Кожний із них у темно-червоному одязі. Кожний ніс величезну металеву бутлю-циліндер. Заходячи усередину, відчиняли свої бутлі й випускали якийсь синявий газ, що зараз же тікав угору, до дишника. Згодом згори спливав інший блідий газ. Червоні робітники наповняли ним свої бутлі й відходили. А потім приходили інші й робили те саме.

Якийсь час Тарас зачудовано дивився на те все. А вкінці не витримав. Приступив ближче, вклонився й промовив:

— Я називаюся Тарас. Чи могли б ви мені сказати, хто ви такі і що робите?

— Ми — Червоні Тільця Крови, — відповів „робітник”. Ми забираємо звідси кисень і розносимо його по всіх частинах тіла. Клітини в усьому тілі перемінюють кисень на інший газ, що називається двоокис вуглецю. Цей двоокис ми приносимо сюди й випускаємо, а Нестор видихує його. Але — прощай! Мені ніколи! Я вже й так за довго тут забарився!

Тимчасом Те-Бе-Це проснувся. Тепер він приступив до Тараса і похитуючися на своїх довгих, тонких ногах, спитав:

— А що, Тарасе, зголоднів? Ось ми зараз вріжемо собі кусочок міхурчика на поживу. — І, добувши з-за пояса гострого ножа, приступив до стіни міхурчика.

— Ні, ні! — закричав Тарас. — Це ж Несторові болітиме!

— Ов-ва! Нехай болить! — посміхнувся лукаво Те-Бе-Це. — Солоденькі міхурчики легенів, то для бактерій найкраща їда! А як Нестор занедужає, то нас, бактерій, буде ще більше! Ото матимемо рай!

Але ледве Те-Бе-Це діткнувся ножем до стіни міхурчика, як нагло пронісся гострий алярмовий дзвінок, довкруги заблимали червоні лампочки, а з гучномовця згори загримів голос:

— Права легеня, середній шмат, міхурчик А-33!!

В ту ж мить в міхурчик прожогом вскочило дев'ять вояків. Всі в білих одностроях, в білих шоломах, з крісами. Окружили бактерію

Те-Бе-Це та відвели у в'язницю. Залишився тільки їх старшина. Приступив до Тараса і спитав:

— А ти хто такий будеш?

— Я — Тарас. А хто ви?

— Ми — Білі Тільця Крови. Ми пильнуємо, щоб бактерії не за-подіяли Несторові кривди. Коли бактерії хочуть чинити шкоду, то ми їх замикаємо або вбиваємо. Коли б ми цього не робили, бактерії знищили б здоров'я Нестора. Тоді Нестор був би хворий. Але поки ми стоїмо на сторожі, не допустимо до того!

Так розмовляючи, наблизилися вони обидва до виходу. Тарас так заслухався, що й не помітив, як ненароком переступив поза поріг. А там — нагло підхопив його вітер і поніс високо-високо...

Коли Тарас розплющив очі, побачив, що лежить у ліжку. Кімната повна соняшного світла. А над ним стояла усміхнена мама.

— Вставай, Тарасику, пора збиратися у школу!

ЯК ОТВОРИТИ „ГОТУЙСЬ“, ЩОБИ НЕ РОЗДЕРТИ!

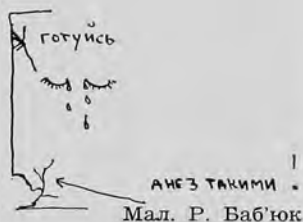
1.

2.

3.

4.

УВАГА!

УВАГА!

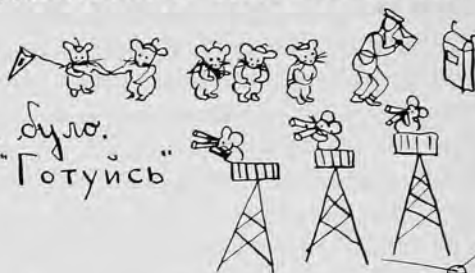
**ВСІ ПЕРЕДПЛАТИ ТА ДАТКИ
НА „ГОТУЙСЬ”
СЛАТИ НА АДРЕСУ:**

„PLAST” Inc., 140-142 2nd AVE., NEW YORK 3, N. Y.

Лист Роя „Остодірки“

Ми всі дуже ждали, коли побачити-
ся Ми читали листочка.

але „Готуйсь“ не було.
Ми вигадали „Готуйсь“

але „Готуйсь“ не було.

Ми хотіли написати листа,
щоб нам написали, коли
„Готуйсь“ не приходить?

(а Стэфко
так вига-
дав!!!!)

Ми дістали папір

Ми дістали ручку

Ми написали:

а „Готуйсь“ прийшов ! І вже знов
буде приходити!

„Остодірки“ — це назва роя
новаків у Шикаго, Америка, що
саме тепер перейшли до юнац-
12

тва. А Остодір — це колись був
славний табір українського но-
вацтва в Карпатах.

Роман Кедровий

ПІСНЯ „ОСТОДІРЦІВ”

(На мелодію: „Гей, ви Стрільці Січовії”)

Знають хлопці Остодірці
Раз, два, три,
Що найкраще на мандрівці
Раз, два, три —
Серед піль, лісів, в просторі,
Ми в новацькому таборі
Весь свій вік би провели.

Та життя — це не забава
Раз, два, три,
Не сама мандрівка жвава
Раз, два, три —
Працювати треба вчитись,
Щоб в житті чогось добитись,
Україні допомгти.

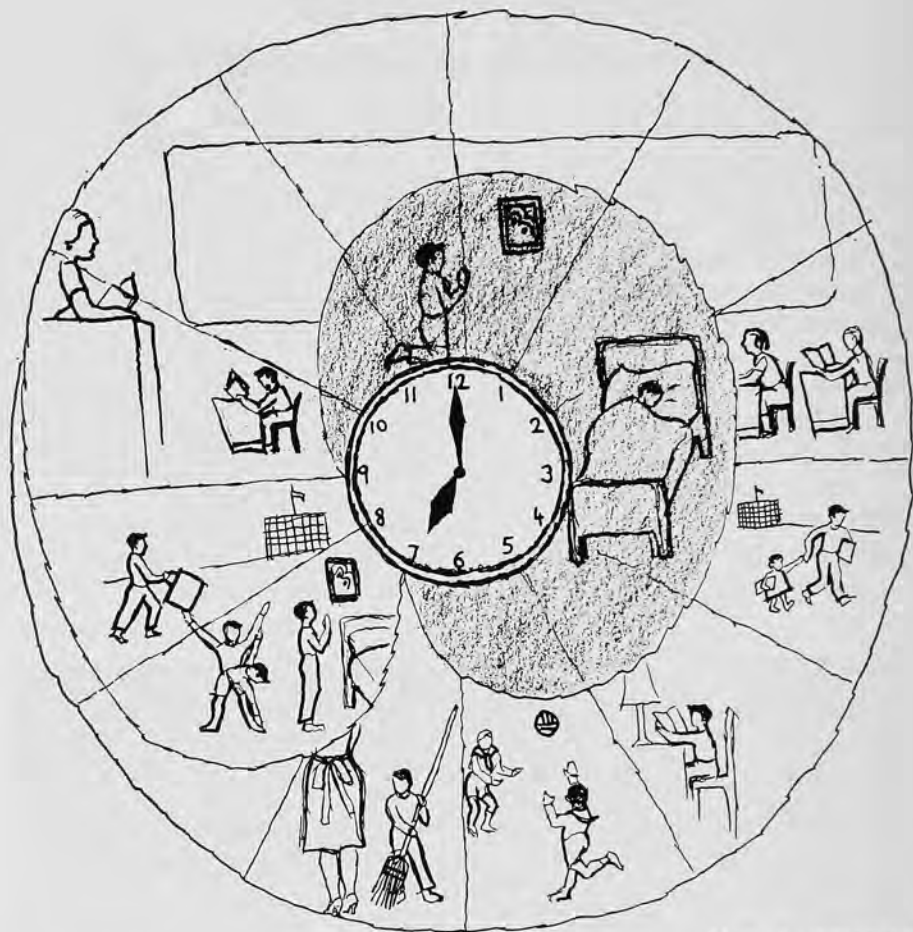
Будем новаки не гірші
Раз, два, три,
Як колишні Остодірці
Раз, два, три —
Згідливі, послужні й пильні
Будемо розумні й сильні —
Як правдиві пластуни.

Рік у праці в Рідній Шкілці
Раз, два, три,
Літо в таборі, в мандрівці
Раз, два, три —
Тож весело усміхнімся,
В табір жваво готовімся
Ми пластові новаки.

Трара — трара — трара! В похід пора, пора!

НОВАЦЬКИЙ ГОДИННИК

Мал. З. Витанович

Н о в а к и :

Ой годиннику, наш друже,
Любимо тебе ми дуже,
Бо як лиш загляне сонце,
У кімнату, у віконце,
Кажеш встати новакам...

Г о д и н н и к :

Бам , бам, бам,
Бам, бам, бам!

Н о в а к и :

Кажеш руханку вправляти,
Помолитись, поснідати;
В нашій каші добрий смак!

Г о д и н н и к :

Так, так, так!
Так, так, так!

Н о в а к и :

Потім кажеш йти у школу,
Поспішати, не поволі,
Вчитись пильно, без упину,
Про далеку Україну,
Що найкраща нам усім!

Г о д и н н и к :

Бім, бім, бім!
Бім, бім, бім!

Н о в а к и :

Пригадаєш нам ще вміло:
Час сповнити добре діло,
Бо у світі кожний знає:
Всім новацтво помагас,
Люблять всі його кругом!

Г о д и н н и к :

Бом, бом, бом!
Бом, бом, бом!

Г о д и н н и к :

Дзень, дзень, дзень!
Дзень, дзень, дзень!

Н о в а к и :

А коли ми у кімнаті,
Взялись книжку розглядати,
Ти все тикаєш тихенько,
Щоб читали ми пильненько,
Щоб рядок один не втік!

Г о д и н н и к :

Тік, тік, тік!
Тік, тік, тік!

Н о в а к и :

Коли ж власними руками,
Помогли ми в праці мамі,
І пішли спокійно спати,
Казку нам будеш казати,
Як то виростемо в люди,
Понесемо славу всюди,
Про Україну на весь світ —
Щоб дідьдять їй добрих літ,
І новий настане день...

Л. М.

ПРИГОДИ КОЗАКА-НЕВМИРАКИ

(Закінчення з попереднього числа)

Дядько включив радіоприймач та пильно слухав. Відзивалися голоси із різних лагерів по черзі: — Большевицькі залоги боряться щораз слабше... Подекуди піддаються, переходять на сторону в'язнів... Ніяка допомога їм не приходить! На лагерьях вже мають українські прапори... В'язні витягають зі сховків свій святочний одяг, всюди радість, мов на Великдень... —

зголошували крізь радіо визволені в'язні. Козак сидів у кутку літакової кабіни та слухав із запертим віддихом.

Семен приспішував льоту, бо вже й світало, а до того по небі весь час ковзалися світла большевицьких прожекторів.

Їхали довго, довго, аж козак задрімав. Коли ж нараз почув якийсь тріскіт, щось немов вило та м'явкало кругом, щось било-

ся, ніби град, об стіни літака.

— Хай йому всячина! — лютував дядько Семен. — Аж тут, над Харковом приловили нас, прокляті!

— То це вже Україна? — не втерпів козак.

— Україна, але чи нам по ній живими ходити — це друге діло! — прошипів дядько Василь.

— Мотор запалюється — прострілений! — викрикнув нараз Семен. — Берімо легкопади — і воля Божа!..

За шуміло і завирувало кругом козака, коли злітав вниз у кишені дядькового комбінезону. Потім сильно вдарився об щось — і стало тихо. Аж моторошно, хоч козак зроду не боязкий був!

І нараз — що це? Козак думав, що йому вчувається: препогана московська лайка, така сама, як чув у іглю Кролюгті від москалів, а потім в хатині Валі під час обшуку.

Та ні, це таки була правда: виглянув із кишені та побачив! Озброєні большевики підвели на силу з землі дядька Василя та вели кудись, поштовхуючи. Дядько виразно кульгав на одну ногу, але йшов мовчки. Недалеко інші большевики тягнули за під руки пілота Семена, що видно, ще гірше потовкся, падаючи.

Вели їх городами а потім вулицями поміж малі та обдерті дімки, аж поки завели у якусь хату-не-хату, клуню-не-клуню.

Там сиділо кількох большевиків із золотими нараменниками та відзнаками а за ними висів портрет якогось лисого панка з цапиною борідкою. На столі лежали нагани, багнети, якісь батюги, нагайки, і ще не знати що.

— От і попалися, голубчики! — почав найстарший большевик. — Думали: полетимо собі на прогулянку зі Сибіру в Україну — то й ніхто не помітить! Ого, не журіться, ми все знаємо! А решту — ви нам самі гарненько розкажете... Коли ми попросимо! — показав на приладдя, порозкидане на столі та засміявся так, аж козакові пішов мороз поза спину. Семен та дядько Василь стояли серед хати із піднесеними вгору руками і похмуро мовчали.

— Обшукайте їх! — кинув ніби недбало большевик і кількох драбів миттю кинулося на одного й на другого. Перешукали кожний рубець їх одежі, але... козака не найшли.

Козак бо вже завчасу розповів собі діру на дні кишені дядькового комбінезону та спустився вниз по його нозі. Ще протяв собі шаблею діру — і вже стояв вільний на долівці. Непомітно просмикнувся поміж чоботи большевиків, що вовтузилися із бранцями та шугнув у мишачу нору, що під порогом. У темряві намацував руками, куди йти, і чи довго йшов, чи ні, а таки виліз на світло денне.

Кругом нього шумів лан збіжжя (козак ледве бачив колосся вгорі!) а в ньому пишалися квіти: білі, червоні...

— Оце й українська земля! — подумав на radoщах козак, клякнув та побожно поцілував пухку, чорну землю.

Довше думати не було й часу, бо зараз завважив таки біля себе цівку автомата, а за нею й того, хто його держав, лежачи в житі. Той і його завважив і хвилину мірив поглядом: що це таке за чудо? Козак перший перервав мовчанку:

— В житі лежиш?

— Так видно і треба! — відповів той, ще не зовсім певний, як таке мале може до нього говорити.

— А в очереті не краще було б? — спитав козак та прижмурих лiве око.

— Та хiба ж очерет шумить? — спитав той недовірливо.

— Не то що шумить, а вже й загорiвся! — випалив iз радiстю козак.

— Ой, щось ти багато знаєш! — дивувався той з автоматом.

— Знаю те, що мені треба зараз говорити iз твоїм командиром! Там большевики схопили двох piсланцiв вiд сибiрських в'язнiв та мучити нахваляються!

Бiльше не треба було говорити повстанцевi. Схопив козака та помчався хильцем полями.

Сам командир поставив козака на широкому пнi дерева, а пень обступили старшини. Виструнчився козак, цокнув зап'ятками

сап'янцiв, придержав рукою шаблю та розказав по черзi все що чув та бачив, i про схоплених piсланцiв i про вiстку, що в ньому заштита.

Командир слухав, гладив вус, морщив чоло. А тодi покликав ройового та наказав його розвiчимдуж гнатися автом у мiстечко та за всяку цiну вiдбити у большевикiв iх бранцiв. Сам же розп'яв жупан та сорочку в козака, кишенивим ножиком розпоров йому груди та вииняв листа. Став читати i прояснiв:

— Хлопцi, це та вiстка iз Сибiру, що її ми так довго ждали!

Старшини стовпилися кругом нього.

— Це нам знак до повстання!

— Це вiд них! Це на нього ми так довго ждали!

— Де Калина? Хай зараз переписує та розсилає цю вiдозву по цiлій Україні!

— Не панувати вже катам над нашою землею!

— До дiла! Давно ми вже заплянували, що кожному робити в цю хвилину!

Командир та старшини подалися в землянку на нараду, а козак остався сам на пнi. В грудях вiдчував пустку, немов iз листом вииняли йому i серце. Вата, що нею був випханий, вилазила клубками iз рани, в очах ставав туман.

— Отак мої предки, славні Запорожцi вiрали колись у бою з бiсурменами! — думав. — Слава Богу, що я хоч ще успiв побачити Рiдну Землю та що за

From:

„P L A S T”, I n c.
140-142 2nd Ave
New York 3, N. Y.

To:

6/H-1
Olha Kulyncz
101 St. Marks Place
NEW YORK 9, N.Y.

Матку Нашу, Милую Отчизну
Козако-Українську свою голову
покладу!..

Вже й руки та ноги холонути
стали, коли почув, як хтось ле-
ленько підняв його на руки і ти-
хенький голосочок промовив:

— Лялечка, яка чудова!

— Це вже я мабуть вміраю,
коли здається мені, що Валя із
Сибіру біля мене! — подумав.
Відкрив очі — але це не була
Валя. Якесь інше дівчатко, тіль-
ки таке саме марненьке.

— Ти хто така? — спитав че-
рез силу.

— Я Одарка. Я живу тут із пов-
станцями. Бо батьків моїх зака-
тували большевики... І в очах
її появилася слізка.

— А я козак... На чужині

народився, але серце козацьке
мене в рідний край привело. Це
я приніс вістку, що час повстан-
ня починати... — шептав остан-
ками сил. — А тепер мене вже
нікому не треба...

— Треба, треба! — залебеди-
ло дівчатко. — Я ось дістану ни-
ток у тітки Калини та зашию
твою рану. І буду з тобою гра-
тись, бо в мене більше нікого
немає! Як таки: так далеко їхав,
і щоб тебе не треба було? Ти
будеш моя кохана лялечка —
добре?

— Добре! — прошепотав ко-
зак, примкнув очі та пригорнув-
ся до дівчатка. А на серці стало
любо-любо: це ж його потребу-
вали на Рідній Землі!

Кінець

